

Stg. GEHEIM

~~VERTROUWELIJK~~

26 OKT. 2001

Deze rubricering is  
beëindigd na 50

*MP.*

*SG*

*Ri*

*Adm*

*4*

# MAANDOVERZICHT

No. 17 1968

*Overal in het verslag blz 14 en 8  
en blz 20 over 9 en  
en blz 21*

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E   V E I L I G H E I D S D I E N S T

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht No. 1, 1968

165

(Tijdvak 1-1-1968 t/m 31-1-1968)

I N H O U D

No.901.023	Blz.
I. <u>Communisme Internationaal</u>	
Tsjechoslowakije: einde van het tijdperk Novotny	1
II. <u>Activiteiten van de Communistische Partij Nederland</u>	
Het nieuwe dagelijkse bestuur van de CPN	9
De CPN gaat niet naar Boedapest	10
Waardering van de CP-Israël voor de CPN	11
De CPN en de nieuwe CAO's	12
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
Vietnamweek ANJV	15
Tsjechische "vredesdelegatie" in Nederland	16
IV. <u>Andere groeperingen</u>	
Oprichting Nationaal Comité Vietnam	18
Manifestatie "voorhoede"-jeugdorganisaties in West-Berlijn	19
ABC/NAVO-verzetsmars 1968	20
Discussie over de stellingen van de PSP	20
<u>Stakingsoverzicht januari 1968</u>	24
<u>Agenda</u>	25

HOOFDSTUK I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

Tsjechoslowakije: einde van het tijdperk Novotny

Antonin Novotny, de eerste secretaris van de Communistische Partij van Tsjechoslowakije en president van de republiek, is van zijn partijfunctie ontheven. Stalins voormalige stroman heeft zich niet langer staande weten te houden in de storm van protest die opgestoken is tegen zijn onzalig bureaucratisch bewind. De geheime telefoontjes uit Stalins graf - om met de Russische protestdichter Jewtoesjenko te spreken - worden in Praag niet meer opgenomen.

De afzetting van Novotny betekent voor Tsjechoslowakije het einde van een tijdperk, al is het niet zeker wat erop zal volgen. Voor het Oostblok als geheel betekent zijn val een moment in een crisis die stellig nog zal verergeren.\*) Er is enige opluchting gekomen. Maar de strijd tussen de partijbureaucratie en de intelligentsia, tussen conservatieven en progressieven, tussen de oudere en de jongere generaties gaat voort.

Het voorspel

Novotny, een beroepspartijman sinds zijn jonge jaren heeft zijn carrière vooral te danken gehad aan zijn blinde gehoorzaamheid aan Moskou. Hij miste de voor een politiek leider noodzakelijke inspirerende kwaliteiten. Hij was een staatsman zonder visie. Met geleend gezag zetelde deze gemelijke en humorloze man aan de top van een loodzwaar en alles onderdrukkend apparaat. Zijn machtsinstrument was de partijbureaucratie. Hij was een geslaagde apparatsjik.

Na de Tweede Wereldoorlog uit het concentratiekamp Mauthausen bevrijd, werd hij in het Centraal Comité van de partij opgenomen en bereikte hij in enkele jaren de hoogste post in het belangrijke partijdistrict Praag. Hij was betrokken bij de voorbereiding van de zuiveringen in de jaren rond 1950, waaraan onder anderen zijn directe chef, de secretaris-generaal Slansky ten offer viel. Over diens lijk heen greep hij de hoogste macht. In 1953 werd hij eerste partijsecretaris

---

\*) Zie MO no. 10, 1967: "Spanning tussen bureaucratie en intelligentsia in de Satellieten".

en in 1957, na de dood van president Zapotocki, tevens staatshoofd.

Hij regeerde met harde hand, zoals vooral de Slowaken moesten ervaren die als protesterende minderheid het zwijgen werd opgelegd.

Na Stalins dood stelde ook Novotny zijn koers bij. Maar hij nam in het destalinisatieproces vrijwel nimmer zelf een initiatief. Hij gaf slechts met tegenzin toe aan de druk die van onderop werd uitgeoefend, vertraagde, saboteerde, stelde uit en nam terug wat hem was afgedwongen. Pas in 1962 werd het monstrueuze 6.000 ton wegende standbeeld van Stalin in Praag omvergehaald. Het was een bijna onmogelijk karwei. Bijna even moeilijk bleek het stalinisme zelf in het Tsjechische systeem uitroeibaar. Barak, een vrij populaire minister van binnenlandse zaken, moest dat ondervinden toen hij, belast met het onderzoek naar fouten begaan in het tijdperk Stalin, zijn taak al te letterlijk opvatte en tot conclusies dreigde te komen met betrekking tot Novotny's aandeel in de bloedige zuiveringen van de vijftiger jaren. Hij werd in 1961 ijlings van zijn ministerschap ontheven en een jaar later tot vijftien jaar gevangenisstraf veroordeeld "wegens verduistering van overheidsmiddelen".

De economische stilstand in de jaren 1962-1964 betekende voor het regime Novotny een absoluut dieptepunt. Er bleef nog slechts één uitweg: een grondige hervorming van het economisch systeem. Er werd een Nieuw Economisch Model ontworpen, progressiever dan dat van de andere socialistische landen. Maar weer waren het Novotny en zijn aanhangers die de invoering vertraagden en saboteerden, zodat de economie bleef stagneren. De kritische intelligentsia begon intussen te protesteren, maar bleek in zichzelf verdeeld: in de Tsjechische creatieve en intellectuele milieus werden ideeën ontwikkeld gericht op de democratisering en liberalisering van de maatschappij binnen het gegeven staatsbestel; de Slowaakse intelligentsia begeerde in de eerste plaats autonomie voor de Slowaken in een federatief verband met de Tsjechen.

Novotny rekende erop, dat hij zijn positie zou kunnen handhaven zolang zijn tegenstanders aldus verdeeld bleven. Het was een ijdele speculatie. In de tweede helft van 1967 nam de rebellie dreigende vormen aan.

Het vernietigende oordeel dat Vaculik in juni op het Vierde Schrijverscongres over het bewind van Novotny had uitgesproken was blijven nagalmen:

"Alles wat in onze cultuur is bereikt, alles wat ons volk goed heeft gedaan, alles wat het heeft gebouwd en voortgebracht en gerealiseerd in zijn laboratoria en zijn instituten, is bereikt ondanks onze regeerders. Alles wat goed gedaan is, is letterlijk ondanks en zonder hen gedaan.... Er is bij ons de laatste twintig jaar geen enkel menselijk probleem opgelost.... Wij hebben onze naam in de wereld verspeeld."

De partij had weliswaar haar maatregelen genomen - de Schrijversbond werd gezuiverd, haar orgaan "Literarni Noviny" werd onder toezicht van de onpopulaire minister Hoffmann van cultuur geplaatst (en prompt als "Hoffmanns Vertellingen" betiteld!), Vaculik en zijn medestanders werden uit de partij gezet - maar het protest was niet meer te smoren. Nadat "Literarni Noviny" aan banden was gelegd, nam met name het blad van de Slowaakse schrijversbond "Kulturny Zivot" het vaandel over.

Eind oktober, begin november verergerde de situatie plotseling, toen enkele duizenden studenten in Praag met brandende fakkels en kaarsen de stad in trokken om te protesteren tegen de miserabele woon- toestanden in het studentenkwartier. Hun kreet: "wij willen licht!" had ongetwijfeld niet alleen betrekking op het electrisch licht dat uitgevallen was. De politie joeg de demonstranten uiteen en er vielen enkele tientallen gewonden.

Hoewel van regeringswege achteraf begrip getoond werd voor het misnoegen onder de studenten en er toegezegd werd dat er in hun omstandigheden verbetering zou worden gebracht, bleef het onbehagen voortduren. De regering zelf bleek er bovendien door verontrust te zijn, dat zich ook arbeiders bij de studentenbetoging hadden aangesloten. Hongarije 1956 leek plotseling niet zo lang meer geleden.

Novotny bleef intussen echter hardnekkig bij de enige politiek waarvan hij de kunst verstond: repressie, verstrakking van de ideologische lijn en opvoering van de partijpropaganda. En zoals de discussies over de liberalisatie van de economie de discussie over de liberalisering van het politieke en maatschappelijke systeem op gang hadden gebracht, zo dreigden nu omgekeerd de represailles tegen de protesterende intelligentsia ook door te gaan werken in de planning van de economie. De diehards onder de economische bureaucraten die zich reeds een aantal jaren vergeefs tegen de invoering van het Nieuwe Economische Model hadden verzet, kregen plotseling het getij weer mee. De hervormingen hadden trouwens - onder druk en tegendruk - nog tot weinig

spectaculaire resultaten geleid. Tijdens een CC-zitting in september moest partijsecretaris Strouhal dan ook toegeven dat "ernstige moeilijkheden, voornamelijk veroorzaakt door een veel snellere stijging van de groothandelsprijzen dan was voorzien en het daaruit resulterend effect op de kosten van het levensonderhoud, kracht hadden bijgezet aan de bezwaren van diegenen die een terugkeer tot het vroegere systeem als de enige uitweg zagen".

De naald op het politieke kompas begon dol te draaien. Terug naar het oude systeem of verder met de economische hervormingen? Onderdrukking van het protest of aanvaarding van het feit van de kritiek? Handhaving van de centralistische discipline of capitulatie voor de drang naar pluriformiteit? Herziening van de politieke, economische en culturele verhoudingen tussen de Tsjechische en Slowaakse volksdelen?

Het was - tegen het eind van het jaar - duidelijk dat meer definitieve beslissingen niet langer ontweken konden worden.

Bij een deel van de partijleiding rijpte de overtuiging, dat de man die deze beslissingen in de weg stond - Novotny - terzijde gesteld moest worden.

#### Novotny in het nauw

Tegenstellingen in de topleiding van de partij over Novotny's positie spitsten zich waarschijnlijk reeds toe tijdens een CC-plenum dat op 30 en 31 oktober plaatsvond.\*) Op deze zitting droeg Novotny een reeks thesen voor, handelend over "de functie van de partij in het huidige stadium van de socialistische maatschappij", die zo streng orthodox klonken, dat ze de vernieuwingsgezinden tot verzet prikkelden. De Slowaak Dubcek, tenminste, greep de gelegenheid aan om Novotny over zijn beleid te interpellieren en zijn hart te luchten over de halfslachtige democratisering van het land. Er volgde een onverkwikkelijk incident toen Novotny dat niet nam en zijn opposant beschuldigde van "burgerlijk nationalisme", een afwijking die voor zovele Slowaken in de vijftiger jaren dodelijke gevolgen had gehad. Kennelijk was dit

---

\*) Rond de afzetting van Novotny zijn uit officiële bronnen vrijwel geen bijzonderheden bekend geworden. Het volgende relaas is dan ook voor een goed deel gebaseerd op journalistieke verslagen.

de druppel die de maat voor Novotny's tegenstanders vol maakte. In de weken, die op dit plenum volgden werd de vervanging van Novotny in de meer intieme kring van de partijleiding onomwonden aan de orde gesteld.

In de eerste helft van december was het partijpresidium bijna onafgebroken in vergadering bijeen. Aanvankelijk zouden acht van de tien leden Novotny's aftreden hebben geëist. De aanval zou geopend zijn door drie Slowaakse leden, die de partijchef onder meer discriminatie van het Slowaakse volksdeel verweten. Zij kregen later steun van enkele Tsjechische leden, die zich kantten tegen Novotny's bijna stalinistische partijconceptie, zijn tegenwerking van de economische hervormingen en zijn starre houding ten opzichte van de intellectuelen.

Novotny's positie bleek onhoudbaar. Brezjnev verscheen op het toneel.

Achteraf werd het niet duidelijk of Novotny zelf contact had gezocht met Moskou om steun te vinden dan wel toestemming te verkrijgen om zijn ontslag in te dienen, of dat zijn tegenstanders aan Moskou gemeld hadden, dat zij op het punt stonden hun chef te laten vallen. Ook kan het zijn, dat de Oostduitse partijleider Ulbricht, repercussies vrezend voor zijn eigen positie, in Moskou op bemiddeling had aangedrongen. (De Oostduitse Ambassadeur Florin was elke dag aanwezig in het gebouw waar het presidium vergaderde.)

Hoe dit ook zij, Brezjnev arriveerde in Praag op 8 december waar hij deelnam aan de besprekingen van het presidium en lange gesprekken had onder vier ogen, met name met Dubcek.

De Russische partijleider slaagde er niet in Novotny te redden, hetgeen kennelijk wel zijn bedoeling was geweest. Althans, zijn optreden bewoog drie presidiumleden er toe hun standpunt ten gunste van Novotny te herzien.\*) De stemming was derhalve - op 10 december - vijf vóór en vijf tegen, waarmee de beraadslaging in een impasse raakte. Een voor 13 december aangekondigde CC-zitting, waarop het presidium zijn conclusies met betrekking tot de positie van Novotny zou bekend maken, moest dan ook worden uitgesteld.

Brezjnev, die de zaak van de oppositie aldus had verknoeid, vertrok naar Moskou onder de verzekering dat hij zich niet wenste te mengen in de interne aangelegenheden van een zusterpartij, hetgeen een

---

\*) Met name zouden enkele Slowaken gezwicht zijn voor de belofte, dat de positie van de Slowaakse minderheid zou worden herzien.

lakonieke commentator later de opmerking ontlokte, dat "deze nobele gedachte" de Russische partijleider op een eerder tijdstip zelfs de hele reis had kunnen besparen....

De CC-zitting ging toch door, op 19 december. Waar het volk onkundig werd gehouden van wat er zich intussen afspeelde, begonnen er echter - uiteraard - allerlei oncontroleerbare geruchten te circuleren. Ook de naam van Barak werd daarbij weer genoemd, volgens sommigen een goede kanshebber onder de opvolgingscandidaten.

Maar wat was er met Barak?

#### Geruchten rond Barak

Op 14 december meldde Radio Praag dat Graaf Razumovsky, de correspondent van de "Frankfurter Allgemeine Zeitung", de aanzegging had gekregen Tsjechoslowakije binnen 48 uur te verlaten, omdat "zijn optreden niet in overeenstemming was met zijn taak als journalist". Hem werd verweten dat hij de Minister van Volksgezondheid Flojhar, beledigd had in een artikel dat hij op .... 27 mei 1966 in de "Frankfurter Allgemeine Zeitung" had gepubliceerd!

Uiteraard was dit een gezocht motief en lag de zaak anders, pijnlijker. Razumovsky, die in Praag over uitstekende contacten beschikte en tot de best geïnformeerde correspondenten in Tsjechoslowakije behoorde, was de groep Novotny kennelijk te lastig geworden, en dit - zo mocht men veronderstellen - niet vanwege zijn reportages over de conflicten tussen de partij en de schrijvers en over de demonstraties van de ontevreden studenten, die immers ook door andere buitenlandse correspondenten vrijelijk waren beschreven. Klaarblijkelijk had hij zich nog met andere zaken beziggehouden, waarmee hij zich volgens de autoriteiten niet had te bemoeien. En waarschijnlijk ging het daarbij om kwesties rond de figuur van Barak. Althans, kort na zijn uitwijzing publiceerde hij in de "FAZ", "goed geïnformeerde personen" citerend, een artikel waarin de volgende passage voorkwam:

"Reeds in de afgelopen zomer begonnen geruchten te circuleren over een sensationele terugkeer van Barak in het politieke leven. Volgens het plan van een bepaalde groep in de partijleiding, zo kon nog in november vernomen worden, zou hij zich op het decemberplenum onverwacht presenteren om een rede tegen Novotny te houden. Dit plenum werd echter van 13 tot 19 december uitgesteld. En juist in die tussenliggende week werd Barak uit de villa, waarin hij sinds ruim een jaar onder huisarrest stond, 'wegens een nierkwaal' plotseling naar het militaire hospitaal overgebracht, waar hij aan de gevolgen van een operatie overleed."



Als het waar was, zou Barak op een voor zijn tegenstanders (Novotny c.s.) wel zeer gelukkig moment zijn gestorven. Zij zouden er dan echter zeker belang bij hebben gehad het feit te verheimelijken vanwege de verdenkingen die er onvermijdelijk door werden opgeroepen. In feite echter werd het bericht drie weken later door een regeringswoordvoerder gedementeed.

Hadden sommigen van Novotny's tegenstanders inderdaad heimelijk aan een come-back van Barak gewerkt? Er waren geen regelrechte aanwijzingen in die richting. Dubcek - nota bene een Slowaak - als Novotny's opvolger was wel een onvoorstelbare verrassing. En zeker is in ieder geval, dat er iets was met Barak - een duistere geschiedenis, die nog wel eens opgehelderd zal moeten worden.

#### De afzetting van Novotny

Op 19 december kwam het Centraal Comité eindelijk bijeen. De spanning in het land had intussen een hoogtepunt bereikt. Het leger en de volksmilitie waren in een staat van verhoogde paraatheid gebracht en Novotny had alle partij-afdelingen gemobiliseerd die hem trouw waren gebleven. Zijn tegenstanders voelden zich bespied en bedreigd.

Nog scheen Novotny het te zullen winnen. Wel moest hij de beschuldiging terugnemen die hij Dubcek in het gezicht had geslingerd, moest hij zelfkritiek oefenen en verloor hij intussen een belangrijke medestander (namelijk de cultuurpotentat Hendrych, die weigerde verantwoordelijk te worden gesteld voor de maatregelen tegen de schrijvers), maar de stemverhouding 5 : 5 in het presidium blokkeerde de besluitvorming, waardoor Novotny enkele weken respijt kreeg tot de volgende CC-zitting, die begin januari zou worden gehouden. In een communiqué dat na de besprekingen werd uitgegeven, werd dan ook met geen woord over zijn precaire positie gerept.

Hij greep zijn kans. In zijn nieuwjaarsrede deed hij, om de oppositie tegemoet te komen en misschien ook om een belofte aan Brezjnev in te lossen, ver-gaande concessies aan de Slowaakse minderheid en stelde hij de recalcitrante intellectuelen een grotere vrijheid in het vooruitzicht. Hij beloofde dat in 1968 voorrang zou worden verleend aan de economische ontwikkeling in Slowakije, "dat nog niet het peil had bereikt van de Boheemse (Tsjechische) gebiedsdelen" en verzekerde de intellectuelen, dat vooruitstrevende ideeën, zelfs Westerse ideeën

voortaan zouden worden getolereerd, mits ze positief en nuttig waren.

Een commissie van 12 CC-leden, ingesteld om een doorslaggevende stem te leveren aan het vastgelopen presidium, bleek echter niet onder de indruk. Tijdens de CC-zitting van 3 tot 5 januari viel de beslissing: Novotny werd als eerste partijsecretaris vervangen door de Slovaakse partijleider Dubcek, "op eigen verzoek" en met erkenning van "zijn grote verdiensten voor de partij", hoewel hem de erefunctie van staatshoofd - voorlopig - gelaten werd.

Met dit besluit kwam er een eind aan 14 jaar autoritair en weinig geïnspireerd leiderschap.

HOOFDSTUK II

DE ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Het nieuwe dagelijkse bestuur van de CPN

Zaterdag 13 januari j.l. kwam het partijbestuur van de CPN voor de eerste maal in zijn nieuwe samenstelling bijeen. Het voornaamste doel van deze partijbestuurszitting was wel het kiezen van een nieuwe dagelijkse leiding en van een opvolger voor De Groot. Voorts was het partijbestuur van mening (zoals werd uiteengezet in "De Waarheid" van 18 januari) dat de strijd tegen de politiek van de regering-De Jong een veranderde aanpak - en daarmee een andere formatie van de partijleiding noodzakelijk maakte.

In een communiqué in "De Waarheid" van 15-1-1968, werden de besluiten, genomen op deze eerste partijbestuurszitting, bekend gemaakt. In een inleidend woord werd gewezen op de "toenemende activiteit van de reactie", die een krachtiger optreden van CPN-zijde noodzakelijk maakt. Dit maakt het nodig de wijze waarop de partijleiding functioneerde onder de loupe te nemen en af te stappen van een werkwijze die "onvoldoende resultaat" opleverde. Hiermee werd bedoeld op het beproefde systeem, naar Russisch voorbeeld, waarbij uit het partijbestuur een dagelijks bestuur werd gekozen, waaruit vervolgens het secretariaat werd gevormd dat in feite de politieke beslissingen nam. In het secretariaat was De Groot als voorzitter, daarvóór als algemeen secretaris, onbetwist de leidende figuur.

In de nieuwe constellatie zal het partijbestuur de politieke beslissingen nemen, waarmee recht wordt gedaan aan de statuten van de CPN, die stipuleren dat in de tijd tussen twee congressen het partijbestuur het hoogste orgaan van de partij is. Dit zal tot gevolg hebben dat het partijbestuur vaker bijeen zal komen, terwijl werkgroepen uit het partijbestuur tot een doelmatig leidinggeven moeten bijdragen. Hierop toe te zien wordt de taak van het dagelijks bestuur, welks leden ieder een dergelijke gespecialiseerde werkgroep zullen leiden. Deze werkwijze maakt, naar de inzichten van het partijbestuur, een (politiek)secretariaat overbodig.

Het dagelijks bestuur ziet er in deze nieuwe samenstelling als volgt uit:

H. Hoekstra	- voorzitter
R. Walraven	- organisatie-secretaris
M. Bakker	- fractievoorzitter Tweede Kamer
Joop Wolff	- hoofdredacteur "De Waarheid"
A. van Turnhout	- plv. hoofdredacteur "De Waarheid"
C. IJmkers	- gemeenteraadswerk
J. van Esch	- administratief secretaris.

Vernomen werd dat het in de bedoeling ligt dat Joop Wolff (die zich in de Tweede Kamer minder goed thuisvoelt) zich van zijn parlementaire werk enigszins losmaakt om meer aandacht aan "De Waarheid" te kunnen geven. Van Turnhout zal in het dagelijks bestuur dan plaats kunnen maken voor een deskundige voor het bedrijfswerk.

Voor de belangrijke functie van propaganda-secretaris (die geen lid van het dagelijks bestuur zal zijn) zal men naar verluidt trachten, de jonge onderwijzer Yisberg aan te trekken. Voorts zal de nieuw te benoemen "Waarheid"-werfleider, Carel van Dillen, evenmin deel uitmaken van het dagelijks bestuur.

Het ziet er naar uit dat, zolang Paul de Groot als erelid toegang heeft tot de vergaderingen van het partijbestuur, er weinig verandering in de CPN-koers zal komen. Het geeft te denken dat het college, waarin hij geen zitting heeft (het dagelijks bestuur) in feite een soort uitvoerend orgaan is geworden van het partijbestuur, waarin De Groot wel degelijk naar believen zijn stem kan verheffen.

#### De CPN gaat niet naar Boedapest

In zijn zitting van 13-1-1968 besprak het partijbestuur tevens de brief d.d. 15 december 1967 van Janos Kadar, eerste secretaris van het Centraal Comité van de Hongaarse Socialistische Arbeiderspartij, waarin deze een CPN-delegatie van 2 à 3 man uitnodigde deel te nemen aan een "consultatieve bijeenkomst over de bijeenroeping van een brede internationale beraadslaging van de communistische en arbeiderspartijen". Deze consultatieve vergadering zal op 26 februari a.s. in Boedapest beginnen.

Gezien de uitspraken in de discussiegrondslag voor het 22ste CPN-congres en in de congresrede van Hoekstra, was het niet te ver-

wachten dat men van CPN-zijde positief op de invitatie zou reageren. In het antwoord aan de Hongaarse partij worden de bezwaren tegen de voorgestelde bijeenkomst nog eens opgesomd. In de eerste plaats wordt uit de bewoordingen van Kadars uitnodiging geconcludeerd, dat het ter conferentie wel degelijk te doen is om te komen tot het nemen van bindende besluiten, zodat de benaming "consultatieve bijeenkomst" dubbelzinnig is. Vervolgens tekent de CPN protest aan tegen het feit, dat te Boedapest genomen besluiten pas achteraf aan de eigen partij ter goedkeuring kunnen worden voorgelegd. Een dergelijke procedure acht de CPN-leiding in strijd met "de onontbeerlijke normen van de leninistische democratie en autonomie". Voorts bestaat er volgens de CPN-inzichten geen vooruitzicht dat alle partijen die in 1960 in Moskou bijeen kwamen, ook nu aan de uitnodiging tot een internationale bijeenkomst van communistische partijen gehoor zullen geven. Zonder het bij name te noemen duidt de brief van het CPN-partijbestuur hier duidelijk op China, dat in Boedapest zonder twijfel verstek zal laten gaan. Tenslotte maakt men uit de tekst van Kadars uitnodiging op, dat reeds bij voorbaat de uitslag van de consultatie, n.l. het besluit een internationale conferentie te houden, vaststaat. Deze vier redenen bleken voor de CPN voldoende, niet op de uitnodiging voor de bijeenkomst van Boedapest in te gaan. Zowel de uitnodiging als het antwoord van de CPN daarop werden in "De Waarheid" van 19-1-1968 integraal afgedrukt.

Dat de besluiten, die het partijbestuur nam, in de communistische wereld niet geheel onopgemerkt zijn gebleven, blijkt uit een "Waarheid"-berichtje van 26 januari j.l. Hierin wordt n.l. een publicatie in het Tsjechische partijdagblad "Rude Pravo" gesignaleerd, dat een "zakelijke informatie" bevatte over deze partijbesluiten van de CPN. Uit het feit dat "De Waarheid" de publicatie "zakelijk" noemt, mag men afleiden dat een aanval op het CPN-standpunt t.a.v. de conferentie van Boedapest achterwege is gebleven.

#### Steun voor de CPN

In "Kol Haam", dagblad van de CP-Israël (Mikoenis), werden aan de CPN begin december van het vorig jaar enige schouderklopjes uitgedeeld n.a.v. de discussiegrondslag voor het 22e CPN-congres, die aan o.m. Mikoenis was toegezonden. De discussiegrondslag wordt een "opmerkelijke theoretische prestatie" genoemd, die getuigt van "aanzienlijke moed". Wat "Kol Haam" daarin vooral waardeert, is het eigen standpunt t.a.v. de vraag wat het "algemeen belang" is van de socialistische

landen en van de internationale communistische beweging. Het blad is het eens met de discussiegrondslag, dat een "algemeen belang" in feite ontbreekt, zodat het niet erg zinvol is één "algemene lijn" voor alle CP'en vast te stellen. Dat er van een "algemeen belang", geldend voor de gehele communistische beweging, geen sprake meer is, adstrueert "Kol Haam" aan de hand van voorbeelden als de controversen t.a.v. het Midden-Oosten, Maleisië, Indonesië en de zgn. "Derde Wereld".

De stelling, dat degene die niet geheel achter "Moskou" staat dus vóór China is, is simplistisch en misleidend gebleken, aldus "Kol Haam", dat eraan toevoegt dat de discussiegrondslag van de CPN daarvan duidelijk getuigenis aflegt. Met instemming citeert het blad een gedeelte uit dit partijdocument, waaruit een "afwijking van of zelfs een kritiek op de Russische stellingname in de wereld en in Europa in het bijzonder" blijkt, een kritiek die met name de waardering voor De Gaulle betreft.

De passage van de discussiegrondslag waarin sprake is van steun aan Mikoënis c.s., wordt in "Kol Haam" uiteraard met instemming geciteerd. Ook ten aanzien van het non-proliferatieverdrag neemt het blad eenzelfde afwijzend standpunt in als de CPN, daarbij zich eveneens uitsprekend voor een "algemene atoom-ontwapening".

#### De CPN en de nieuwe CAO's

Zoals verwacht mocht worden heeft de CPN zich ook in 1968 weer in het strijdgewoel om de loonsverhogingen gestort, als de grote voorvechtster van de Nederlandse arbeiders tegen de "verslechteringen en de afbraakpolitiek van de rechtse regering-De Jong".

Op 2-1-1968 werd door de (communistische) Algemene Bond van Transportarbeiders (ABT) onder de Amsterdamse havenarbeiders een pamflet verspreid, waarin zij werden opgeroepen om, samen met de vakbonden, "tot actie over te gaan om geld op tafel te krijgen en werktijdverkortings af te dwingen". Het werd de arbeiders duidelijk gemaakt dat: "De havenondernemers niet goedschiks bereid zijn aan de minimum-eisen van de vakbeweging te voldoen", en dat de havenarbeiders daarom nu terecht stelden: "Als ze niet over de brug komen, wordt het knokken geblazen".

Ook in "De Waarheid" werd aan de situatie in de havens ruime aandacht besteed. Keer op keer werd gehamerd op het feit, dat de ondernemers met een loonaanbod voor 1968 waren gekomen, dat niet eens de

stijgende kosten van het levensonderhoud zou dekken, m.a.w. dat de havenondernemers in feite aanstuurden op een feitelijke verlaging van de reële lonen. Zoals bekend stellen de vakbonden hiertegenover een loonsverhoging van 8%, een verkorting van de werktijd tot 37½ uur per week en verlenging van de vakanties. "De Waarheid" noemde dit "minimale eisen".

In een pamflet dd. 12-1-1968 raket de ABT het vuurtje nogeens op door erop te wijzen dat: "Het noodzakelijk is voor de bonden - ook om druk uit te oefenen op de onderhandelingen - nu reeds voorbereidingen voor de staking te treffen. Dat door zó op te treden, de havenbaronnen wel zullen moeten zwichten en de eisen inwilligen!"

Het CPN-district Amsterdam zond betrekkelijk snel achtereen twee bedrijfskrantjes ("De Stuwor") de havenwereld in, waarin - naast de bekende eisen - o.m. gesteld werd: "dat de havenarbeiders een sterke positie innemen, omdat zij voor meer dan 70% georganiseerd zijn, waarvan meer dan de helft in het NVV, en dat de havendirecties door de knieën moeten gaan".

Op 23-1-1968 stelde "De Waarheid" ten aanzien van de situatie in de haven: "De havenondernemers kunnen hoog of laag springen, maar werktijdverkorting moet er komen. De ervaring leert trouwens dat de ondernemers zich wel meer verrekend hebben en dan hun trekken thuis kregen". "De Waarheid" constateerde tevreden, dat de havenarbeiders in de afgelopen weken in elk geval blijk hadden gegeven vast te willen houden aan hun rechtvaardige eisen.

Op 26-1-1968 nam het partijblad - zonder enig commentaar - een gedeelte over uit een publicatie in "het NKV-blad de Volkskrant", waarin werd vermeld dat er tussen de vakbondsonderhandelaars en de havenondernemers een ontwerp-overeenkomst voor de nieuwe CAO was opgesteld, inhoudende een loonsverhoging van 4½% en een verkorting van de werktijd tot 40 uur per week, ingaande 1-10-1968.

Nadien kwam "De Waarheid" met het bericht dat er in bondsledenvergaderingen felle kritiek was geuit op deze overeenkomst. Het blad gaf als enig commentaar het vreemd te vinden, dat de vakbondsbestuurders ineens van de eis van een werktijdverkorting tot 37½ uur per week waren afgestapt.

In de bouwwereld begon het overleg pas op 11 januari; reden waarom "De Waarheid" hierover (nog) bijna niets gepubliceerd heeft. Alleen

werd gewag gemaakt van een (korte) staking op een tweetal Amsterdamse bouwobjecten, waar de ondernemers weigerden de verslechtingen als gevolg van verhoging van premies en loonbelasting te compenseren.

Op 29-1 volgde hierop in het partijblad een berichtje over een staking van arbeiders, werkzaam bij de Amsterdamsche Ballast Maatschappij, die een compensatie van f. 5.- per week eisten.

Ook de beperkte verhoging van de ambtenaren-salarissen kreeg alle aandacht. Op 19-1 publiceerde "De Waarheid" een artikel "Bent U tevreden?" van de hand van Henk Clerx, districtsbestuurder van het CPN-district Amsterdam. Op niet-zachtzinnige wijze werd duidelijk gemaakt, dat en hoe "het trio Roolvink-Witteveen-Beernink openlijk steun geeft aan de ondernemers en hun plannen om de lonen, met een beroep op de vrije loonpolitiek, zo laag mogelijk te houden". Ook de Amsterdamse Wethouder voor personeelszaken, J. Tabak, werd bekritiseerd als "trouwe navolger van de Haagse loonbeperkers".

Het CPN-district Amsterdam verspreidde een pamflet onder het overheidsperoneel, waarin de eisen van de ABVA werden onderschreven en de bekende volzinnen werden herhaald tegen de politiek van de rechtse regering De Jong waartegen het overheidsperoneel, samen met de ABVA, eensgezind actie moest voeren. Ook in de vertegenwoordigende lichamen zat de CPN niet stil. De CPN-afgevaardigden dienden op verschillende plaatsen met succes een motie in tegen het regeringsbeleid inzake de loonpolitiek. Zo namen o.m. de Provinciale Staten van Noord-Holland een motie aan van CPN-lid A. Korlaar, waarin de voorgestelde verhoging van de amtenarensalarissen onvoldoende werd genoemd. Ook in de gemeenteraad van Zaandam diende de CPN samen met de PvdA een dergelijke motie in, die met ruime meerderheid werd aangenomen.



H O O F D S T U K   I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Vietnamweek ANJV

Tijdens de op 28 en 29 november 1967 te Rotterdam gehouden landelijke conferentie van het ANJV werd besloten in januari 1968 een "Vietnamweek" te houden. Het doel hiervan zou zijn een bedrag van f 8400,- bijeen te brengen, bestemd voor de aankoop van kinine en filmcamera's ten behoeve van het (Noord-)Vietnamese volk.

De Amsterdamse ANJV-bestuurder Frans de Boef verklaarde tijdens de genoemde conferentie, dat zijn afdeling voor dat doel f 500,- bijeen zou brengen en riep de aanwezigen op om afdelingsgewijs een "sociale wedijver" te beginnen, opdat een zo hoog mogelijk bedrag zou worden opgehaald. Hij daagde de andere afdelingsbestuurders dan ook uit om voor hun afdeling het bedrag hoger te (durven) stellen, dan de door hem beloofde som. Velen der aanwezige afdelingsbestuurders namen de handschoen op en stelden hun afdeling garant voor een bedrag dat dat van De Boef overtrof.

De Vietnamweek, die van 13-20 januari j.l. werd gehouden had voor het ANJV een alleszins gunstig resultaat. Het beoogde doel, f 8400,- in te zamelen, werd niet alleen bereikt, doch zelfs ruimschoots voorbij gestreefd. Het totaal bedrag, dat in die week ingezameld werd, bedroeg (volgens "De Waarheid" dd. 22 januari 1968) namelijk f 10.071,66, terwijl nog steeds geld zou binnenkomen.

De geldinzamelingsacties werden door de verschillende afdelingen ieder op eigen wijze aangepakt. Zo werden in diverse plaatsen (foto-)tentoonstellingen georganiseerd over de strijd van het Vietnamese volk tegen de Amerikaanse agressie, terwijl ook wel cabaretvoorstellingen, dansavonden en openluchtbijeenkomsten werden gehouden. Een propagandistisch novum was in dit verband wel het houden van enkele "paint-ins", waar jongeren zich met alle hun ten dienste staande middelen creatief konden uitleven; de aldus vervaardigde schilderstukken werden later ten bate van de actie verkocht. Ook werden wandtegels en brochures verkocht, terwijl sandwichoptochten, bakfietsoptochten en huis-aan-huis collectes werden gehouden.

De Vietnamweek werd op 20 januari 11. in Amsterdam besloten met een demonstratieve optocht, waaraan circa 200 personen deelnamen. Naar verluidt was dit voor de organisatoren wel een tegenvaller, daar men eigenlijk wel 300 deelnemers had verwacht.

#### Tsjechische "Vredesdelegatie" in Nederland

Van 6 tot 11 januari j.l. werd ons land bezocht door drie afgevaardigden, prof. Lukas, prof. Thurzo en een secretaresse, van het "Czechoslovak Committee of Defenders of Peace" (CCDP).

Als referentie op de visum-aanvragen fungeerde mej. Kohlbrugge van de Nederlandse afdeling van de Praagse Christelijke Vredesconferentie, hetgeen deed vermoeden, dat het bezoek moest leiden tot het leggen van contacten in de kringen die een "dialoog" tussen Oost en West voorstaan. Opmerkelijk was het, dat de Tsjechen het tijdens de voorbereiding van hun komst deden voorkomen alsof zij de "CPC" (Christian Peace Conference) zouden vertegenwoordigen, waarschijnlijk in de veronderstelling dat dit een betere entré zou verschaffen dan hun "CCDP".

Eenmaal in ons land bleek de delegatie weinig behoefte te hebben aan contacten met "dialoog"-kringen. De drie Tsjechen namen hun intrek in een Amsterdams hotel en toonden voornamelijk belangstelling voor gesprekken met vertegenwoordigers van progressieve partijen en jongerenorganisaties. Er vonden voorzover bekend geen ontmoetingen plaats met communisten, bijvoorbeeld uit de kringen van de Nederlandse Vredesraad.

Eén van de gesprekspartners der Tsjechen, drs. Fries de Vries van de PSP, schreef naar aanleiding van het bezoek, in "Radikaal" van 17-1-'68, onder meer dat het verheugend is, dat ook in Tsjecho-Slowakije sprake is van een heroriëntatie met betrekking tot het Westen en dat - nu de Nederlandse Vredesraad, waarover de contacten meestal liepen, duidelijk op z'n retour is - Oosteuropese groeperingen in ons land op zoek zijn naar personen en groepen waarmee ze zich kunnen verstaan.

In hetzelfde artikel gewaagt De Vries ook van de verbondenheid van Tsjecho-Slowakije met Polen en de DDR in een relatief starre opstelling - vergeleken met Roemenië bijvoorbeeld - tegenover de nieuwe Oosteuropese politiek van Bonn.

We hebben al enige tijd kunnen zien dat dit laatste - in samenhang met de kwestie van de Europese veiligheid en het expireren van het NAVO-verdrag in 1969 - voor de DDR in elk geval reeds aanleiding is geweest om het politieke propaganda-apparaat op volle toeren te laten werken. Eén van de punten, die daarbij sterk de aandacht heeft voor wat betreft Nederland, is de eventuele heroprichting van de vereniging Nederland-DDR. Het is namelijk zeker - de doelstelling van soortgelijke, in de loop van 1967 in Luxemburg en Italië opgerichte verenigingen is er om dat te illustreren - dat de DDR-autoriteiten, in het kader van haar beïnvloeding van het Westen ter verkrijging van politieke erkenning en aanvaarding van de status-quo, een belangrijke rol toekennen aan dergelijke vriendschapsverenigingen.

Het is niet ondenkbaar, dat Tsjecho-Slowakije een overeenkomstige lijn gaat volgen en dat de bedoelde CCDP-delegatie naar Nederland is gekomen met o.m. het oogmerk om belangstelling te wekken voor de Tsjechische visie op het Duitse vraagstuk en de kwestie van de Europese veiligheid en voor de verschillende op handen zijnde communistisch geïnspireerde conferenties daarover. Daarnaast zal het vermoedelijk in de bedoeling hebben gelegen in Nederlandse niet-communistische, progressieve kringen de interesse te peilen voor het doen herleven van de, op de rand van volkomen passiviteit verkerende, vereniging Nederland-Tsjecho-Slowakije. Naar verluidt voelt Praag veel voor dit laatste.

Fries de Vries spreekt naar aanleiding van een en ander van een, "cultureel offensief" vanuit Praag. Zo dit juist is, moet daarbij wel bedacht worden - hetgeen De Vries achterwege laat - dat culturele uitwisseling en aanverwante activiteiten dan geen doel in zichzelf zullen zijn!

H O O F D S T U K I V

ANDERE GROEPERINGEN

Oprichting Nationaal Comité Vietnam

Zoals bekend werd op 21 oktober 1967 in Amsterdam door het Vietnamcomité van Piet Nak en de Actiegroep Vietnam (Boetes c.s.), gezamenlijk gedemonstreerd. Bij de voorbereiding van deze demonstratie zou reeds gepoogd zijn een nationaal comité te vormen, hetgeen toen evenwel op bezwaren van de actiegroep stuitte.

Als gevolg van het verloop van de demonstratie zelf - jongeren, behorend tot de Actiegroep Vietnam, kwamen met eigen leuzen en yellen - werden de tegenstellingen tussen beide groepen nog groter. Daarop besloten Piet Nak en zijn medestanders om hun comité een landelijk karakter te geven: het kreeg de naam Nationaal Comité Vietnam.

Dit comité wil - blijkens zijn publicaties - door het organiseren van bijeenkomsten en demonstraties en het uitgeven van manifesten en brochures, de grootst mogelijke voorlichting geven over de oorlog in Vietnam. Het eist onmiddellijke, onvoorwaardelijke en definitieve stopzetting van de bombardementen; vredesonderhandelingen op basis van de accoorden van Genève; terugtrekking van alle buitenlandse troepen en zelfbeschikking voor het Vietnamese volk.

Het comité wil voorts gelden bijeenbrengen voor de aankoop en verzending van medicamenten.

Om een en ander zo goed mogelijk te doen verlopen heeft het comité richtlijnen opgesteld voor het oprichten van plaatselijke ondersteuningscomité's. Voorts werden stencils uitgegeven met informatie over Vietnam en circulaires rondgezonden, waarin de oprichting van een donatiefonds en een comité van aanbeveling werd aangekondigd. Tenslotte hebben lijsten gecirculeerd, waarop men, door het plaatsen van zijn handtekening, te kennen kon geven zich met de doelstellingen van het comité te verenigen. De bedoeling was de lijsten daarna aan de Kamerleden toe te zenden.

De eerste openbare activiteit van het comité was een forum-bijeenkomst in de Amsterdamse Koopmansbeurs op 2 februari, aan de vooravond van de behandeling van de begroting van Buitenlandse Zaken.

Volgens recente persberichten is intussen toch nog een verzoening tot stand gekomen tussen het Comité Piet Nak en de Actiegroep Vietnam. Wel zou daardoor een afsplitsing dreigen te ontstaan in de actiegroep.

Van het nationale comité is Piet Nak voorzitter. Als secretaris treedt op Ko Dankkaart. Vóór en tijdens de Tweede Wereldoorlog maakte zij deel uit van de zogenaamde groep Goulooze, een illegale communistische inlichtingengroep, die ook gedurende de oorlog in contact stond met Moskou. Penningmeester is J.H. Davio.

Naar verluidt heeft men ook van Russische zijde belangstelling getoond voor de actiegroep. In dit verband zij eraan herinnerd, dat voorzitter Piet Nak deelnam aan de herdenking van de 50e verjaardag van de oktoberrevolutie in Moskou.

#### Manifestatie "voorhoede"-jeugdorganisaties in West-Berlijn

Op 17 en 18 februari a.s. organiseren de "voorhoede"-jeugdorganisaties (zie MO 9-1967, pag. 29) in West-Berlijn een grote manifestatie, die als politieke basis heeft de onvoorwaardelijke steun aan de strijd van het Vietnamese volk en strijd tegen de NAVO. De manifestatie zal bestaan uit een conferentie over Vietnam, Latijns-Amerika en de NAVO en een massameeting, waarvoor de Franse filosoof Jean Paul Sartre en de Amerikaanse negerleider Stokely Carmichael als sprekers zullen worden uitgenodigd. Voorts ligt het in de bedoeling om (op 18 februari) een massale betoging door de straten van West-Berlijn te houden.

De Socialistische Jeugd van Nederland (SJ), die van plan zou zijn binnenkort toe te treden tot de "voorhoede"-jeugdorganisaties, wil zich eveneens in Berlijn laten vertegenwoordigen. Naar verluidt zouden ook leden van de Studentenvakbeweging (SVB) aan de manifestatie willen deelnemen. Mede in verband daarmee lijkt het niet onmogelijk, dat het hier gaat om een gecombineerde actie van de "voorhoede"-jongeren en het Congres van Europese syndicalistische studentenorganisaties (CESE) (zie MO 7/8 1967, pag. 29). Tot beide groepen behoort de Socialistische Duitse Studentenbond (SDS), die vermoedelijk de eigenlijke organisator van de manifestatie is. De SVB en de SJ onderhouden goede contact met de SDS.

ABC/NAVO verzetsmars '68

Evenals in de voorafgaande jaren wordt ook ditmaal met Pasen weer een ABC-protestmars georganiseerd. Werd in 1966 de nadruk gelegd op de zgn. ABC (Atomaire Biologische en Chemische)-wapens en stond in 1967 Vietnam in het middelpunt van de belangstelling, thans zal de mars een anti-NAVO karakter dragen; vandaar ook de aanduiding ABC/NAVO-verzetsmars '68.

In een toelichting, verschenen in het PSP-blad "Radikaal" van 17 januari j.l., wordt gezegd dat - aangezien in 1969 het NAVO-verdrag afloopt en de verdragsorganisatie beschouwd kan worden als de hoeksteen van de Westerse ideologie, met alle kwalijke gevolgen van dien - het van het grootste belang is dat dit verbond nu verdwijnt; 1968 zal daarom een "Uit de NAVO"-jaar moeten worden.

In verband met deze opzet is de route van de mars gepland in het zuiden van het land. Het voorlopige programma luidt: 12 april (Goede Vrijdag) - 's avonds verzamelen in Eindhoven; 13 april - via Budel naar Weert; 14 april - van Weert naar Sittard (met de bus) en vandaar via Brunssum (AFCENT) naar Heerlen; tenslotte op 15 april naar Vaals. Het is de bedoeling, dat in Vaals een bijeenkomst zal plaatsvinden met groepen Duitsers en Belgen, die vanuit hun landen marsen organiseren naar het Drielandenpunt. Zou dit laatste onverhoopt niet mogelijk zijn, dan wordt Maastricht het eindpunt van de Nederlandse mars.

Centraal contactadres voor inlichtingen en opgaven is dat van Martin van Rossum in Rotterdam. Hij is voorzitter van het SJ-district (afdeling) Rijnmond.

Discussie over de stellingen van de PSP

Onder de titel "Over revolutionair marxisme, geweld, contacten met anderen en de vraag wie eigenlijk wat wil met de PSP" heeft Henk Branderhorst, eindredacteur van het thans weer om de 14 dagen verschijnende PSP-blad "Radikaal", in een artikel handelende over bepaalde tendenzen, welke zich vooral de laatste tijd in en om de PSP voordeden (zie in verband hiermede MO 12 van december 1967), de discussie over de stellingen en beginselen van zijn partij op gang gebracht.

Branderhorst spreekt in dit artikel zijn verontrusting uit over de mogelijkheid, dat een kleine oppositionele stroming in de partij - en daarbij denkt hij vanzelfsprekend aan de radicale jonge partijgenoten en de dissident-communistische groep in de PSP - zijn doel,

d.w.z. het omvormen van de PSP tot een marxistische partij, zou kunnen bereiken tegen de zin van de meerderheid der partijleden in.

Dat deze mogelijkheid niet denkbeeldig is, bewijst het optreden van de Amsterdamse delegatie tijdens het laatstgehouden congres. Doordat tijdens partijcongressen de afdelingen evenveel stemmen mogen uitbrengen als zij leden tellen, kon de afdeling Amsterdam op een gegeven ogenblik een groot aantal stemmen in de weegschaal leggen. Verreweg het grootste deel van de Amsterdamse leden zou, volgens Branderhorst echter beslist niet achter het door de Amsterdamse delegatie voorgestelde amendement staan, waarvoor thans wel hun stem werd gebruikt.

Het is dan ook heel goed mogelijk, dat de actieve oppositie in de PSP er binnen niet al te lange tijd in zou kunnen slagen, tijdens een der volgende congressen, een meerderheid - die dan geen werkelijke meerderheid is - te behalen.

Dit zou dan zeer waarschijnlijk het einde van de PSP inluiden, aangezien verwacht mag worden, dat de niet zo fervente partijgangers zich in de veranderde partij niet meer thuis zullen voelen en deze de rug zullen toekeren. Het is voor het huidige partijbestuur dan ook een dringende zaak om te trachten hen, die tot op dit moment minder of in het geheel niet actief bij het partij-leven betrokken zijn, in het ge-  
weer te brengen tegen de voortdurende agitatie van de oppositie. Maar de animo daarvoor lijkt niet al te groot.

Juist nu allerwege over partij-vernieuwing en nauw daarmee samenhangend over een "linkse concentratie" wordt gesproken, is voor het de PSP evenwel van het grootste belang om open te staan voor het gesprek met anderen. Zou de PSP echter op korte termijn verder naar links schuiven en zich op marxistische leest schoeien, dan zou daarmee wel bereikt worden, dat de contacten met de trotskisten en dissidente communisten zouden worden vergemakkelijkt, maar een eventuele samenwerking met PvdA en christen-radikalen zou daarmee nagenoeg onmogelijk zijn gemaakt.

Dat men in de hoek van de Vierde Internationale en de dissidente communisten een "marxistische" PSP met open armen zou ontvangen, bleek wel uit een van de laatste nummers van "De Rode Vlag". Chris Bischot schreef hierin waardering te hebben voor een aantal PSP-ers, die proberen van hun partij een waarlijk socialistische partij te maken. In publicaties van de Vierde Internationale kan men dezelfde geluiden aantref-

fen. Ook de Socialistische Jeugd (SJ), waarvan een aantal jonge PSP-leden deel uitmaakt, sprak zich tijdens het laatste congres bij monde van hen uit voor een resolutie, waarin men zegt een "Revolutionair Socialistische Partij" voor te staan. In het programma van deze partij zou voor het pacifisme echter geen plaats zijn en zij zou zich moeten stellen op het standpunt van de klassenstrijd.

Een 15-tal vertegenwoordigers van verschillende politieke stromingen in ons land werd om commentaar op de stellingen gevraagd. Omdat de ervaring heeft geleerd dat de CPN op dergelijke verzoeken niet ingaat, is niet de mening van een vertegenwoordiger van deze partij, maar van twee partijloze communisten gevraagd, aldus een mededeling in "Radikaal". Intussen werden reeds een aantal reacties ontvangen.

De "Vrij Nederland"-redacteur J. Rogier meende uit de stellingen een te geringe aandacht te mogen opmaken voor wat leeft onder de nieuw-linkse stromingen, zoals die in de Verenigde Staten onder de jonge intellectuelen aan de universiteiten, in de Black-Power-beweging, in verschillende studentenbewegingen in Europa (Berlijn), enz. Ook wees hij op de groep "Tien over Rood" in de PvdA, die z.i. in vele opzichten dicht bij de PSP staat.

De voormalige redacteur van het blad "Links", Theo van Tijn, merkte o.a. op, dat de stellingen over "Geweld in de samenleving" zowel de geweldloze kool, als de revolutionaire geit sparen.

Verder zegt hij het er wel mee eens te zijn, dat "het streven naar een rechtvaardige maatschappelijke orde vroeg of laat het structurele geweld uitdaagt" (stelling 2). Hij zou nu echter ook het antwoord daarop van de PSP willen weten, t.w. òf bukken voor dat geweld òf de uitdaging aanvaarden en geweld met geweld beantwoorden.

Vanzelfsprekend heeft de CPN, zij het ongevraagd, de nodige aandacht aan het PSP-congres gewijd. In een "Waarheid"-artikel d.d. 21 december 1967, getiteld "PSP in crisissfeer", schreef Bart Schmidt o.a. , dat de crisis in de PSP zelden duidelijker aan het licht is getreden dan tijdens het laatste congres.

Met betrekking tot de stellingen merkte hij o.m. op: "Over het loon en de werkgelegenheid, twee vraagstukken, waar het NU om gaat



en waarvoor NU de strijd georganiseerd moet worden, rept de PSP met geen woord..."

Verder werd de PSP gehekeld over haar houding t.a.v. het kiesstelsel. "De PSP is bereid om - met uitzondering van de drempelclausule - het huidige Westduitse kiesstelsel met huid en haar te slikken..." Het duidelijkst meende de communistische woordvoerder de crisis te kunnen waarnemen in de stellingen betreffende het geweld in de samenleving. Hij meende dat de PSP, door de revolutionaire ontwikkelingen in de wereld, in haar theorieën verstrikt was geraakt en hij zag het als een verraad aan de vrijheidsstrijders om aan de ene kant zich solidair te verklaren met hun strijd, maar aan de andere kant op te roepen tot matiging van het geweld.

Al met al kan toch wel gezegd worden, dat het de PSP is gelukt om met haar stellingen de discussie over de partij-vernieuwing in haar gelederen een nieuwe impuls te geven.

STAKINGSOVERZICHT JANUARI 1968

Bedrijf : N.V. Verolme (Rotterdam).

Aanleiding : niet accoord gaan met de door de directie voorgestelde betalings- en bevorderingsregeling.

Resultaat : toezegging van de directie, de kwestie nader te zullen bestuderen en toelichten.

Aantal werknemers : 1.700

Aantal stakers : 40 ijzerwerkers op 4/1 en 53 ijzerwerkers op 4/1 - 5/1-1968.

Duur staking : 4-1-1968 van 12.30 - 16.30 uur  
4-1-1968 - 5-1-1968 van 2.00 - 7.15 uur.

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
10-11 febr.1968	Westeuropese conf. voor Spanje.	Parijs	Westeuropese conf. amnestie Spaanse gevangenen.
* 17-18 febr.1968	Manifestatie "Voorhoede"- jeugdorg. tegen NAVO en voor Vietnam.	West-Berlijn	Zgn. "Voorhoede"- jeugdorganisatie.
febr.1968	Consultatieve Bijeen- komst CP-en.	Boedapest	Communistische Partijen.
maart 1968	Politiek congres SJ	?	Socialistische Jeugd van Nederl.
* 8 maart 1968	Int. Vrouwendag.	?	Intern.Dem.Vrouwen Fed. (IDVF).
maart 1968	Congres Internat. Betrekkingen Weten- schapsmensen.	Wenen	Wereldvredeeraad (WVR).
31 maart- 5 april1968	IIIe Chr.Vredesconfe- rentie.	Praag	Christelijke Vredes- conferentie (CVC).
* 12 t/m 15 april 1968	ABC/NAVO-verzetsmars.	o.a. naar Budel,Brunsum (AFCENT) en Vaals	Links-social.organi- saties (o.a. SJ).
voorjaar 1968	Congres i.z. Europese Veiligheid.	?	Wereldvredeeraad (WVR).
voorjaar 1968	Conf.voor opheffing v.h. analphabetisme.	Ulan Bator	Wereldfed.Dem. Jeugd (WFDJ).
april 1968	Conferentie i.z. Europese Veiligheid en Wetensch. Samenwerking.	Wenen	Wereldfed. van Wetenschappelijke Werkers (WFWW).
mei 1968	2e Afro-Aziatische conf. v. journalisten.	Peking	Afro-Aziatische Journalisten As- sociatie.
* 28 mei 1968	Stertocht.	Rotterdam	NVB.
juli 1968	Congres Lat.Am.Journa- listen.	Havanna	Internat.Organisa- tie v.Journalisten (IOJ).

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
28 juli- 6 aug. 1968	9e Wereldjeugdfestival.	Sofia	Wereldfed. v. Dem. Jeugd (WFDJ) en Int. Unie v. Studenten (IUS).
zomer 1968	Bijeenkomst van jeugd uit NAVO- en Warschau- pactlanden.	Helsinki	Wereldfed. v. Dem. Jeugd (WFDJ).
18-21 sept. 1968	5e Medische Congres FIR.	Warschau	Internat. Federatie van Verzetsstrij- ders (FIR).
sept. 1968	Internationaal congres.	Carara (Italië)	Anarchisten.
1-5 dec. 1968	VIe Wereldcongres over "De rol van de vrouw in de wereld van vandaag".	?	Internat. Democr. Vrouwen Federatie (IDVF).

\* Nieuw c.q. aangevuld.